

Vergaderjaar 2020–2021

35 570 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2021

Nr. 18

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 november 2020

De vaste commissie voor Koninkrijksrelaties heeft mij op 2 september 2020, verzocht een reactie te geven op een brief ontvangen op 31 juli 2020 van het Openbaar Lichaam Saba (OLS). Hierin worden de zorgen van de eilandsraad over de ontoereikendheid van het structureel beschikbare budget van het openbaar lichaam met u gedeeld.

De door de eilandsraad gecommuniceerde signalen zijn mij bekend. Van belang bij de discussie over de hoogte van de vrije uitkering is de constatering naar aanleiding van de voorlichting van de Raad van State en het Interdepartementaal Beleidsonderzoek 2019, dat de taakverdeling tussen Rijk en de openbare lichamen vertroebeld is. In de kabinetsreactie op deze rapporten van 4 oktober 2019 (Kamerstuk 35 300 IV, nr. 11) is aangegeven dat een herijking van de taakverdeling plaatsvindt. Daarbij hoort vervolgens ook de vraag of de daarbij horende financiële middelen nog wel passend zijn. Dit traject van inventarisatie en herijking vindt op dit moment plaats, de openbare lichamen zijn hierbij betrokken. De uitkomst van deze inventarisatie wordt in het eerste kwartaal van 2021 verwacht. Op basis van de aanbevelingen en conclusie zal in relatie tot het beschikbaar budget voor de BES eilanden waar mogelijk een herijking van de financiële middelen plaatsvinden.

Het kabinet heeft de afgelopen jaren een aantal acties ondernomen om het OLS te ondersteunen in de lokale uitdagingen en heeft op diverse terreinen extra middelen ter beschikking gesteld voor eilandelijke taken. Dit vindt plaats via rechtstreekse geldstromen, zoals de extra structurele middelen voor infrastructuur, maar ook via rechtstreeks bekostiging vanaf departementale begrotingen, zoals de structureel beschikbare middelen voor de BES eilanden ten behoeve van de verhuurders subsidie.

Met de middelen uit de Regio Enveloppe wordt sinds het aantreden van dit kabinet tevens voor € 50 miljoen bijgedragen aan diverse projecten gericht op de versterking van de samenleving en brede welvaart op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Voor Saba worden specifiek vanuit de Regio Enveloppe bijvoorbeeld de projecten Zeehaven voor een bedrag van € 12,5 miljoen en Landbouw-ontwikkeling voor een bedrag van € 1 miljoen gefinancierd. Dit met het doel meer verdienvermogen te creëren binnen de economie.

Tevens zijn vanwege COVID-19 in de vorm van de noodpakketten (1.0 t/m 3.0)¹ aanvullende middelen ter beschikking gesteld voor aanvullend eilandelijk armoedebeleid en ter compensatie van inkomensverlies.

Het Ministerie van BZK heeft in de vierde suppletoire begroting 2020 Koninkrijksrelaties een bedrag van € 4,3 miljoen (circa USD 5,0 miljoen) geëncmitteerd om de drie openbare lichamen te compenseren als gevolg van verminderde inkomsten door COVID-19. Voor Saba gaat het om een bedrag van € 300.000. Daarnaast zijn er naar aanleiding van COVID-19 aan de drie openbare lichamen middelen verstrekt voor een totaal bedrag van € 2,8 miljoen voor aanvullende beleidsmaatregelen in het kader van (sociale) gevolgen van COVID-19. Saba is hiervan een bedrag van € 560.000 toebedeeld.

De jaarrekening 2019 van het OLS is recentelijk door de accountant voorzien van een goedkeurende verklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Hieruit blijkt dat Saba in staat is om het financieel beheer op een adequaat niveau te houden. Ik merk in dit kader op dat de jaarrekening 2019 echter een tekort vertoont van USD 0,62 miljoen, terwijl voor 2019 een nihil saldo was begroot.

Het tekort over 2019 wordt met name veroorzaakt door een toevoeging aan de pensioenvoorziening voor voormalige politieke gezagsdragers van circa USD 0,56 miljoen als gevolg van een wijziging in de rekenrente. Zonder deze last zou Saba het jaar met een klein tekort van circa USD 0,06 miljoen hebben afgesloten.

Ik heb gezien het voorgaande en de bevindingen voortgekomen uit een in opdracht van het Cft door een adviesbureau uitgevoerd onderzoek naar de pensioenuitvoering voor de politieke gezagsdragers op de BES, het voornemen om een verkenning te laten uitvoeren. Het betreft een verkenning van de mogelijkheden en de praktische haalbaarheid van een wijziging van het Pensioenbesluit politieke gezagsdragers BES en het onderbrengen van de pensioenvoorziening bij een pensioenfonds (bijvoorbeeld het pensioenfonds Caribisch Nederland).

De externe accountant van het OLS heeft de houdbaarheid van de begroting en de financiële positie van het OLS tevens als een risico benoemd. Dit omdat een aantal (grote) investeringsprojecten via bijzondere uitkeringen en afspraken met Nederland zijn gefinancierd en worden uitgevoerd. In hoeverre de jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden in de toekomstige begrotingen van het OLS dienen te worden opgenomen, is echter vooralsnog niet duidelijk. Daarnaast worden bepaalde personeelslasten voor functies die structureel van aard zijn, voorlopig nog gefinancierd door de hiervoor beschikbaar gestelde bijzondere uitkeringen.

De door de externe accountant en het College financieel toezicht (Cft) onderkende risico's en gegeven adviezen, waaronder het belang dat de in

¹ Kamerstuk 35 420, nrs. 25, 81 en 150.

de «Saba package» overeengekomen trajecten voor het creëren van structurele dekking in de begroting gecontinueerd worden, zal ik mede in het licht van de door de eilandsraad gecommuniceerde signalen en de uitkomsten van het in het eerste kwartaal 2021 af te ronden traject van de inventarisatie en herijking van taken in ogenschouw nemen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops